

Beslut

Datum 2024-05-23

Dnr RAÄ-2023-2320

Avdelning Kulturmiljöavdelningen

Enhet Bebyggelseutveckling

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Härnösands residens, Residenset 1, Härnösands kommun, Västernorrlands län

Beslut

Riksantikvarieämbetet beslutar att bilagan "Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Härnösands residens" ska gälla för det utökade statliga byggnadsminnet Härnösands residens, Residenset 1, Härnösands kommun, Västernorrlands län.

Skälen till beslutet

Härnösands residens är statligt byggnadsminne sedan 1935.

Skyddsbestämmelser upprättades 1992.

Enligt beslut av regeringen den 30 mars 2023 har byggnadsminnet utökats till den omfattning som framgår av bifogade handlingar.

Enligt 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen ska Riksantikvarieämbetet genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnadsminnet ska vårdas och underhållas och i vilka avseenden det inte får ändras. Riksantikvarieämbetet remitterade den 23 april 2024, förslag till skyddsbestämmelser till Statens fastighetsverk. Statens fastighetsverk angav i sitt remissvar den 8 maj 2024 att skyddsbestämmelserna är väl formulerade och täcker in de delar som behöver ett långsiktigt skydd. Riksantikvarieämbetet fastställer härmed skyddsbestämmelserna.

Detta beslut har fattats av vik. riksantikvarien Susanne Thedéen, efter föredragning av handläggaren Kersti Lilja. Även avdelningschefen Marja-Leena Pilvesmaa, chefsjuristen Maria Westergren, enhetschefen Lotta Boss och enhetschefen Christian Runeby har varit med om den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga:

Skyddsbestämmelser

Riksantikvarieämbetet

Box 1114
621 22 Visby

Tel 08-5191 8000

E-post registrator@raa.se

Hemsida www.raa.se

Org.nr 202100-1090

Kopia till:

Länsstyrelsen Västernorrlands län

Västernorrlands museum

Härnösands kommun

RAÄ/Bebyggelseregistret

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Härnösands residens, Residenset 1, Härnösands kommun, Västernorrlands län

Det statliga byggnadsminnet Härnösands residens omfattar hela fastigheten Residenset 1 enligt bilagd karta.

I byggnadsminnet ingår följande byggnader och anläggningar:

001 Huvudbyggnad, uppförd 1785–1790

002 Annex, före detta chaufförsbostad, uppförd 1928–1930

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet:

1. Området, enligt bifogad situationsplan, ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att dess utseende och karaktär bevaras. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras så att dess kulturhistoriska värden minskas.
2. Mark, markbeläggning, murar, räcken, trappor, staket och staketstolpar liksom vegetativ struktur, trädgrupper, enstaka större träd samt planterade häckar och buskar ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att deras utseende och karaktär bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade efter den fasta anordningens respektive vegetationens egenart och som bevarar och förstärker dess kulturhistoriska värde. Markarbeten ska utföras på ett sådant sätt att trädrötterna inte skadas. Kompletterande vegetation ska inordnas i och följa befintlig vegetationsstruktur.
3. Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden bevaras.
4. Byggnaderna får inte rivas, vare sig i sin helhet eller i delar,

flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.

5. I Huvudbyggnaden (001) och Annexet (002) får inte stomme rivas, byggas om, ersättas med andra material eller göras ingrepp i. Undantag från förbud mot ingrepp i stomme gäller håltagning upp till 30 mm i diameter, förutsatt att håltagning inte sker intill varandra eller i rum med skyddade ytskikt. Planlösning tillkommen före år 2002 får inte heller ändras.
6. I Huvudbyggnaden får inte fast inredning tillkommen före år 2002 ändras eller göras ingrepp i (gäller inte kök och badrum).
7. I Annexet får inte ursprunglig fast inredning såsom fönster- och dörrsnickerier med dörrblad samt taklist ändras eller göras ingrepp i.
8. I Huvudbyggnaden får dekorativa ytskikt såsom väggmålningar inte tas bort, övermålas, övertäckas eller på annat sätt förändras. Gäller även eventuella underliggande dekorativa ytskikt.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *mark* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet. Med *vegetation* avses trädrader, trädgrupper, enstaka större träd, planterade buskar, häckar, gräsmattor och perenner.

Med *vegetativ struktur* avses växtlighetens uppbyggnad, sammansättning och disposition.

Med *trädgrupper* avses medvetet anlagda grupper av träd av samma

art.

Med *vård av vegetation* avses sedvanliga vårdåtgärder såsom hamling, kronreducering och beskärning av träd och skötsel annan växtlighet. Dessa åtgärder omfattas inte av tillståndsplikt.

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla byggnadstekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller att putsa om hela byggnaden.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med förändring avses till exempel rivning av väggar, trappor, upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Med *ytskikt* avses samtliga lager av färg, tapeter och puts samt obehandlade ytor.

Upplysningar

Trappan, vilken sannolikt är ursprunglig, och förgård till huvudbyggnaden, från 1920-tal, ligger utanför fastighetsgränsen och inom en större fastighet som omfattar mestadels gatumark och som Härnösands kommun har lagfart på.

Kulturhistorisk värdebeskrivning

Residensens tillkomst och spridning speglar länsväsendets utveckling. Byggnadsminnet Härnösands residens har synnerligen höga kulturhistoriska värden. Värdet ligger huvudsakligen i den långa och obrutna kontinuiteten, sedan uppförandet 1785–1790, som bostad och representationsvåning för länets landshövding. Denna kontinuitet har ett stort kulturhistoriskt värde. Byggnadernas arkitektoniska kvalitéer och den historia som byggnaderna och trädgården kan förmedla är likaså centrala för det kulturhistoriska värdet. Byggnadernas fasader, stommar, ursprungliga byggnadsdelar och välbevarade interiörer är generellt skyddsvärda.

Byggnadsminnet representerar statlig verksamhet med regional styrning och förvaltning. Den statliga berättelsen har varit tydlig under tomtens hela existens. Residenset kan ses som symbol för kungens befallningshavande i regionen och sedermera statens makt och inflytande över regional och lokal politik. Representationen har även haft betydelse för det regionala och lokala samhällslivet. En stor del av det kulturhistoriska värdet ligger i att huvudbyggnaden alltså fungerar som representationslokaler och landshövdingebostad.

Helhetsbilden med residensets monumentala placering vid Stora torgets västra sida har en avgörande betydelse för upplevelsen av staden Härnösand på både avstånd och i själva torgmiljön.

Härnösands residens speglar exteriört fortfarande sin tids byggnadskonst och samhällsstruktur. Exteriören har en arkitektonisk utformning i form av gustavianskt monumental klassicism. Denna strama fasadutformning från 1780-talet är relativt välbevarad både i proportioner och i material. Senare tillkomna byggnadsdelar som balkonger, ändrade fönsterformat i mezzaninvåningen och ny entrédörr

förtar inte detta intryck. Byggnaden uttrycker gustaviansk monumentalarkitektur och var ett genombrottsverk för arkitekten Olof Tempelman. Härnösands residens är en av de första byggnaderna i Sverige som gestaltats efter nyklassicistiska stilideal med bland annat pilastrar i kolossalordning och vita fasader. Byggnaden visar ett samlat uttryck av stramhet, värdighet, myndighet och elegans.

Den välbevarade interiören har en karaktär av historiserande 1700-tal utformat under 1920-talet. Detta uttrycks genom ursprunglig fast inredning i form av fönster och dörrar med foder, sockellister, pelare/pilastrar och väggpaneler som återanvänts eller bytts ut, och kompletterats med delar av hög kvalitet.

Planlösningen på våningen 1 trappa upp är huvudsakligen ett uttryck för ombyggnaden 1929–1930. Den representativa karaktären och det bevarade filsystemet har höga kulturhistoriska värden. Dekormålningar i salongen förstärker den historiserande och representativa karaktären. Bostadsvåningen på våning 2 trappor har en planlösning som till största del överensstämmer med 1880-talets planlösning. Vindsvåningen är i sin struktur välbevarad.

Annexet har en tidstypisk utformning och speglar länsstyrelsens utveckling under början av 1900-talet då en separat byggnad för landshövdingens chaufför samt garage uppfördes invid residenset.

Trädgården har ett övergripande värde som del i helheten och dess arkitektoniska värden är huvudsakligen resultatet av den omdaning som genomfördes 1929–1930. Terrassens parterrför är utförd med hög ambition.

Kort historik och beskrivning av anläggningen

Residenset i Härnösand stod klart år 1791, efter ritningar av Olof Tempelman. Residenset uppfördes på stadens bekostnad, för statens räkning och ingår i den länsorganisation för rikets förvaltning som skapades år 1634.

Västernorrlands län bildades 1762 och omfattade då Ångermanland, Medelpad och Jämtland med Sundsvall som residensstad. Sin nuvarande omfattning – huvuddelen av Ångermanland och hela Medelpad – fick länet först 1810. År 1778 blev Härnösand residensstad i stället för Sundsvall. En bidragande orsak till flyttningen var att

Härnösands stad erbjöd sig att bygga ett residens åt Konungens befallningshavande. Men när landshövding och länsstyrelse väl var på plats var det inte så bråttom med att infria löftet. Under tiden fick landshövdingen bo i borgmästargården vid Stora torget. Kansliet inhystes i en träbyggnad på den motsatta sidan av torget. Efter några år hotade Kungl. Majestät att flytta tillbaka länsstyrelsen till Sundsvall om inte borgarna i Härnösands stad infriade sitt löfte.

Vid den tiden ritade arkitekten Carl Fredrik Adelcrantz flera förslag till residensbyggnad i trä, både för Sundsvall och för Härnösand, som inte kom till utförande.

Ett nytt förslag till residensbyggnad i Härnösand utarbetades av Olof Tempelman, som var en av Adelcrantz närmaste medarbetare. Det är inte bara byggnadsmaterialet som skiljer de båda projekten åt, Tempelmans förslag har ett helt annat utseende än det föregående. Tempelmans residens är en vision av antiken materialiserad i en småstad i norra Europa, och bär flera av nyklassicismens karaktäristiska drag. Byggnadens markerade mittpartier, mot torget och mot sjösidan, är däremot ett arv från föregående perioder, även om de här har fått en mer klassisk utformning. Det är fortfarande en nio fönsteraxlar lång tvåvåningsbyggnad även om en attikavåning tillkommit och huset blivit något djupare. Tempelmans planlösning överensstämde i allt väsentligt med tidigare förslag. Ritningarna till residenset godkändes av Kungl. Maj:t 1785.

Projektet överträffade vida allt som tidigare byggts i staden. För att hålla kostnaderna nere anlades bland annat ett tegelbruk på Härnön, där allt byggnadstegel slogs. I oktober 1786 var byggnaden i det närmaste klar till väggar och tak. De murade väggarna var putsade och taket täcktes av kopparplåt, men inredningsarbetena saknades ännu. År 1791 brukar anges som det år inflyttningen skedde, men inredningen tycks ha fortsatt ytterligare en tid och länsförvaltningen, med för den tiden ett fåtal tjänstemän, flyttade in i mezzaninvåningen först 1805. Landshövdingen fick själv bekosta tapeter, väggfasta speglar och andra inredningsdetaljer.

Residensbyggnaden uppfördes helt efter Tempelmans ritningar. Färgsättningen var i Olof Tempelmans förslag tonat i grått utan stora kontraster mellan fasad och pilaster. Residenset blev ett genombrottsverk för den sengustavianska högreståndsbostaden, ett tema som Tempelman sedan varierade i många herrgårdar och boställen. På detta sätt bidrog Tempelman i högsta grad till

utvecklingen av arkitekturen i landet.

Tempelman skissade aldrig på någon trädgård, terrass eller parterr, men 1803 var dock parterren mot sjösidan i det närmaste färdigställd. Under hela första hälften av 1800-talet stod Härnösands stad för underhållet av residenset, vilket var en dryg uppgift för staden. År 1830 erbjöd sig staten för första gången att överta fastigheten, men staden avslög detta med hänvisning till att residenset kostat staden så mycket arbete och pengar att man ville behålla äganderätten.

År 1861 blev staten lagfaren ägare till residenset med tillhörande tomt och byggnader. Dessa utgjordes av ett uthus i norr och en tomt med en byggnad i söder som skulle rivas för en nybyggnad för landsstaten. Två år senare flyttade länsstyrelsen till det nya landsstatshuset som uppförts i vinkel mot residenset. Tempelmans hus var därefter uteslutande landshövdingens bostad.

En plan från 1860 över parterren visar en romantisk utformad trädgård med slingrande gångar, runda platser mot nordväst och sydväst, en rund grönya som är placerad mitt för residensets trappa och det lusthus som revs under 1890-talet.

År 1910 flyttade länsstyrelsen in i nya lokaler vid Nybrogatan, ritade av arkitekten Aron Johansson. Landshövdingens nya bostad skulle byggas på tomten intill och flera förslag presenterades av Johansson. Dessutom fanns ett förslag på att renovera residenset för landshövdingens behov och bygga nytt för lantmäteriet. Riksdagen avslög förslagen med hänvisning till de höga kostnaderna och beställde en ny utredning, där även ett eventuellt inköp av ett befintligt hus för landshövdingen skulle ingå. I mitten av 1920-talet skrinlade regeringen planerna på ett nytt landshövdingeresidens och beslöt att i stället rusta upp det befintliga residenset. Samtidigt uppfördes ett nytt lantmäterikontor efter ritningar av Aron Johansson. Vid samma tid avgjordes frågan om markdispositionen kring residenset mellan staden och staten. Överenskommelsen innebar ett tomtutbyte efter en tidigare av staden gjord stadsplaneändring. Staden upplät ett markområde med sex meters bredd utanför huvudingången, så länge residensbyggnaden användes som bostad för landshövdingen. Markområdet kunde staten utan ersättning disponera och på detsamma anlägga en plantering. Dessutom hade man rätt att inhägna det med lämpligt staket. Vidare upplät staden med full äganderätt markområden vid byggnadens norra respektive södra gavel, medan staten överlät strandrätten vid residensets terrassmur mot Nattviken till staden.

En ombyggnad av residenset genomfördes 1928–1929 under ledning av arkitekt Victor Fagerström. På den övre våningen blev ingreppen omfattande och av den ursprungliga planlösningen behölls endast två rum; stora salongen och blå salongen. Bottenvåningen fick däremot i allt väsentligt behålla den ursprungliga planlösningen. Alla kakelugnar utom två revs och centralvärme med värmepanna i källaren och radiatorer under fönstren installerades. I flera rum i paradvåningen dekorerades väggarna på 1700-talsmanér av dekorationsmålaren Yngve Lundström. Så gott som alla golv ersattes med nya. Den stora paradtrappan byggdes om för att åstadkomma en bekvämare trappa, och de gamla planstegen återanvändes enbart i trappans nedre del. Fasaderna putsades och kalkavfärgades efter den interiöra ombyggnaden. Troligen blev residenset avfärgat i en gul kulör med vita pilastrar och mörkare fönster. Denna färgsättning blev sedan ledande för hela 1900-talets upprustningar av fasaderna.

År 1946 byttes samtliga fönster till kopplade bågar i bottenvåningen och i våningen 1 trappa. Fönsterindelningen behölls dock intakt. På 1950-talet gjordes en ganska omfattande renovering av residenset och då försvann alla dekorationer från 1920-talet, förutom utsmyckningen i stora salongen.

En grundförstärkning gjordes 1954, och året därefter gjordes utvändiga reparationsarbeten. Putsen nedknackades i stor omfattning och lagningar med kalkcementbruk gjordes. År 1956 lades även taket om. Sedan 1993 förvaltas residenset av Statens fastighetsverk.

År 1997 grävdes hela västra terrassen upp. Orsaken var en instabil mur mot vattnet som stabiliserades. Vid återställandet lades helt nya gångstråk med skiffer och kantsten av granit i en förenklad form som finns kvar idag.

Den bruna kulören på fönstren från 1989 togs bort år 2000. Då hittades även färgspår av en tidigare grå kulör på de ovala gavelfönstren.

Åren 2000–2002 skedde vissa interiöra förändringar. Målet var att skapa en helhet med utgångspunkt i byggnadens historia och förutsättningar snarare än att återskapa 1700-talet.

När residenset stod klart 1790 var fasaden som höjde sig över den röda trästaden vitgrå. Vid en fasadrenovering 1929–1930 ändrades färgsättningen av okänd anledning till gula fasader och vitmålade

detaljer. Kontrasterna mellan gult och vitt förstärktes ytterligare vid 1900-talets ommålningar, vilket resulterade i en mörkt gul nyans, med starkt kontrasterande fasaddetaljer i vitt. Under åren 2016–2017 återskapades den ursprungliga, enhetliga och ljusa fasadkulören.

Interiören är huvudsakligen ett uttryck för den förändringsprocess som startade redan under nybyggnationen av länsstyrelsens administrativa lokaler mellan åren 1900–1910, men som konkret avslutades 1929–1930. Denna ombyggnad resulterade i många återblickar till 1780-talets arkitektur. Rummen i den södra delen av bottenvåningen inklusive den centrala hallen - rum nr 20–23 och 24–31 har en relativt oförändrad struktur, men planlösningen i stort är huvudsakligen från ombyggnaden 1929–1930.

På den mark som staten tilldelades, vid överenskommelsen, revs uthusen i gränden i norr. Här byggdes i stället, på 1930-talet, en bostad för landshövdingens chaufför. I suterrängvåningen mot väster inrättades ett garage. Markytan i söder behöll i stort samma gatunivå och en ny trappa byggdes från terrassen. Terrassen och bostadsdelen fick också en helt ny avgränsning med ståndare av sten och smidesräcken. Vid samma tid omgestaltades trädgården. Annexet hade redan från början centralvärme via en kulvert från huvudbyggnaden. Under 1950-talet skedde viss modernisering av badrum och kök. Rummens ytskikt har fortlöpande renoverats med ommålning och utbyte av golvmattor. Efter att byggnaden stått outhyrd i ett antal år med ackumulerat renoveringsbehov skedde en större upprustning år 2023. Invändigt har ventilationen förbättrats, en ventilationsanläggning med värmeåtervinning har installerats, bad- och köksinredning har delvis ersatts liksom ytskikt. Fasaderna har avfärgats i en mer ursprunglig färgskala, vilka överensstämmer med huvudbyggnadens nuvarande kulörer.

Beskrivning av byggnader och trädgård

Residenset ligger vid Stora torget, omgivet av flera institutionsbyggnader. Den västra fasaden vänder sig mot vattnet liksom parterren och annexet. Sammantaget bildar byggnaderna och parterren en väl sammanhållen miljö.

001 Huvudbyggnad

Huvudbyggnadens fasader är helt slätputsade och avfärgade i vitt och har nio fönsteraxlar mot öster och väster. Samtliga pilastrar, listverk och omfattningar är avfärgade i vitt.

Långfasaderna artikuleras genom sex breda, murade och slätputsade doriska pilastrar, två i hörnen och fyra i det till tempelportik gestaltade mittpartiet. Pilastrarnas baser tillverkades 1930 och var omålade fram till år 2017, då de målades i samma kulör som fasaderna. Pilastrarna bär symboliskt upp en tillagd låg mezzaninvåning. Här finns ett högt sadeltak genombrutet av mittpartiets gavelfronton, och i gavelfältet återfinns kronans vapensköld med tre kronor.

De rektangulära fönstren med smala släta omfattningar är något högre i den övre våningen än i bottenvåningen. Ytan ovan fönster i huvudvåningen upp till mezzaninvåningen fylls av liggande rektangulära blinderingar av samma bredd som övervåningens fönster. Mellan huvudvåningen och mezzaninvåningen löper en avskiljande horisontell förkroppad list.

Gavlarna har kraftfulla frontoner med starkt förkroppade listverk där gavelfälten centralt har små ovala fönster. Den södra fasaden har fem fönsteraxlar. Den norra har sedan år 1930 en tillbyggd balkong i landshövdingens bostadsvåning.

Grunden är uppförd av olikformig natursten, som också används i hela källar- och sockelvåningen. Grundförstärkning utfördes år 1954, då grunden i källarvåningen blev pågjuten med betong i golvbjälklaget.

Sockeln består av olikformig natursten som år 1930 fogades med bred fog i cement och alunskiffermjöl. Den södra delen är dessutom utformad med en överliggande rad av platta skifferstenar.

Omfattningen kring den centralt belägna huvudentrén, samt motsvarande entré mot terrassen i väster, är utförd i kalksten. Omfattningen är utförd som ett profilerat dörrfoder och ett överstycke som bär upp en kraftfull fronton. I överstyckets mitt finns en omknuten festong med lagerblad och lagerbär. Yttertrappan har fem plan- och sättsteg i granit i form av hela rektangulära block och är fogade med kalkbruk.

Huvudentrén har en pardörr i trä, troligen i original, med tre fyllningar i varje dörrblad, och överljus med två spröjsade glas. Dörren är försedd med förkroppade listverk i form av äggstav, lagerflätor och brun målning.

Entrén vid terrassen har en centralt belägen trappa med parallella sidolopp, plan och sättsteg i granit är fogade med kalkbruk. Fronten mot väster är slätputsad och målad. Trappan ritades av stadsarkitekten

Albert Thurdin, ursprungligen med cementputsad kvaderimiterande sten, och utfördes år 1892. Den slätputsade utformningen tillkom troligen år 1930.

Norra entrén hade tidigare en trappa av trä, till formen lika västra entrén med två sidolopp, från 1800-talet. Nuvarande trappa tillverkades med betongstomme år 1930. Dörren vid denna entré är tillverkad i trä i en 1700-talsimitation och monterad år 2009. Dörren är brunmålad, med tre fyllningar i varje dörrblad, övre fyllningen har sex spröjsade glas.

Samtliga fönster i bottenvåningen och våning 1 trappa är utbytta under 1940-talet. I bottenvåningen finns tvåluftsfönster, med tre spröjsade glas i varje luft med en förenklad profilering.

På våning 2 trappor är samtliga ursprungliga utåtgående tvåluftsfönster utan spröjs utbytta år 1930, och aningen förstörade jämfört med de ursprungliga. Två fönster mot öster byttes ut 1985–1986, och kompletterades med isolerglas. De ovala vindsfönstren med fyra lufter, och enkla utåtgående bågar, tillverkades troligen under 1940-talet. Samtliga fönster gråmåldes med linoljefärg år 2001.

Yttertaket är täckt med falsad svartmålad skivplåt. År 2008 renoverades taket, fotrännorna riktades och delar av plåten byttes ut, bland annat vid den sydöstra gaveln och vid flaggstångens nya fundament.

På västra fasaden finns en balkong som tillkom på 1880-talet. Den byggdes om år 1930 med fyra konsolstöd av svartmålat smide och en gjuten profilerad betongplatta. Smidesräcket är troligen original.

Ursprunglig planlösning och fast inredning tillsammans med anpassade tillägg från 1928–1929 präglar interiören. Även en omgestaltning från åren 2000 och 2002 med bland annat dekorativt måleri, av konstnären Lars Abrahamsson, sätter prägel.

002 Annex

Byggnaden är ritad år 1928 och färdigställd senast 1930. Garaget för två bilar i suterrängvåningen är gjutet i betong. Även socklarna är i betong med ytskikt av grov och gråmålad cementputs. Fasaderna är klädda med gråmålad stående locklistpanel. Taket är valmat med tälttaksform, belagt med falsad svart plåt. Över entrén mot söder sitter ett litet skärmtak belagt med falsad svart plåt. Entrén har en enkeldörr

med glas i övre delen målad i mörkbrun kulör.

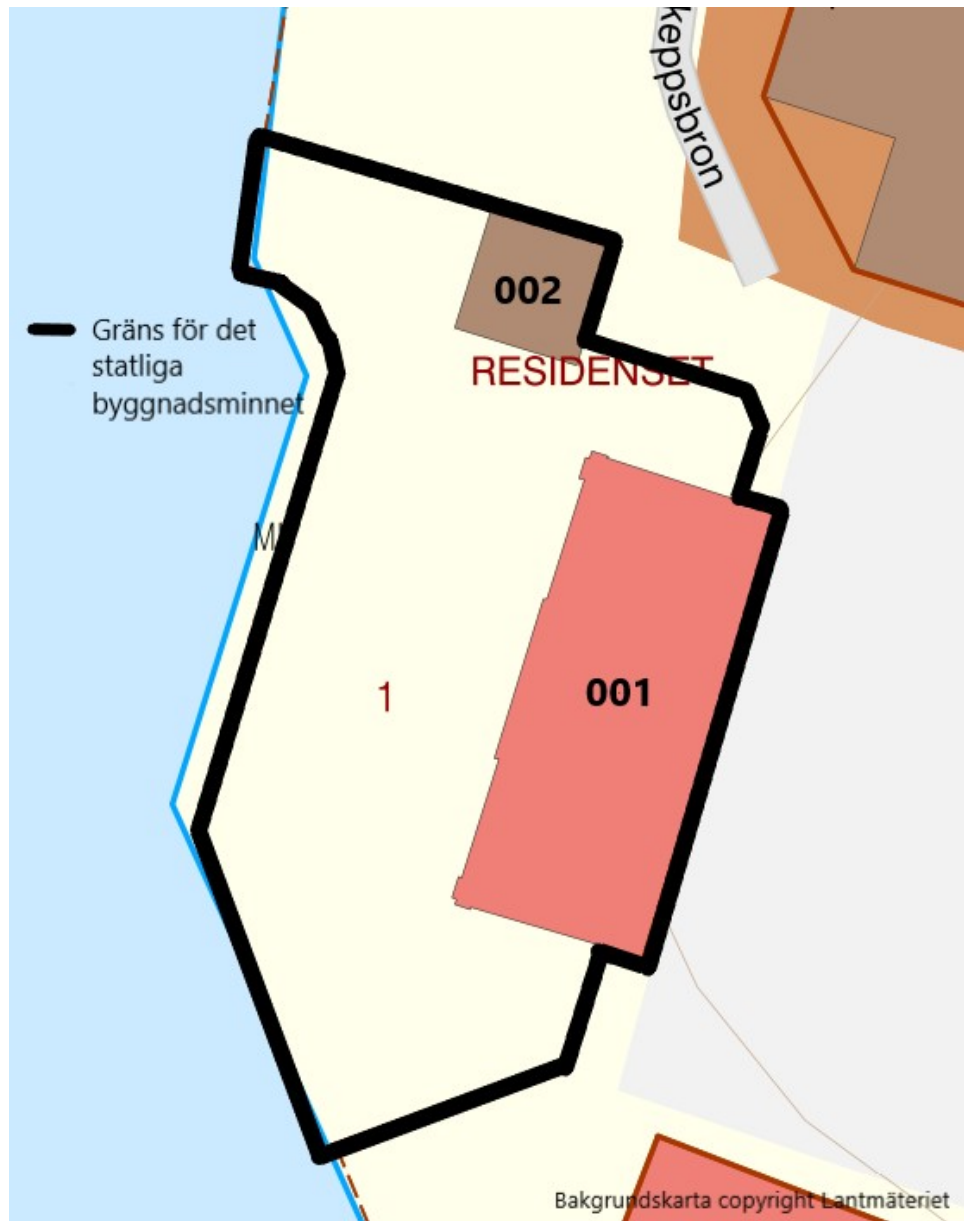
Entrétrappan är utförd i betong. De två garageportarna är gråmålade pardörrar med ramverk av trä och utanpåliggande panel. Dörrbladen har gråmålade kvadratiska luftintag, i nedre delen försedda med galler.

Annexet har fem tvåluftsfönster, kopplade och utåtgående, vardera bågen med två spröjsade glas. Fast monterade fönsterluckor i trä. Bågar och karmar är målade i mörkgrått och luckorna är målade i en ljusare grå kulör. Två kvadratiska små ljusinsläpp finns på ömse sidor om entrédörren med utåtgående gråmålade bågar i trä. Ett ventilationsgaller har ersatt tidigare litet fönster från skafferi.

Exteriören är relativt välbevarad, bara huvudentrés skärmtak och ytterdörr är bytta. Interiört är flera delar av inredningen ursprunglig och överensstämmer med ursprungsritningarna.

Parterren/trädgård

Terrassen är uppbyggd på en kallmurad stödmur av olikformig natursten. Muren hålls samman av flera ankarjärn i svartmålat smide. Vissa tillkom 1997 då stödmuren riktades om. Terrassen är indelad i tre tydliga gräsytor separerade med gångar av rektangulära skifferplattor och ett gångstråk från norr till söder med friser av granit. I söder finns ett lägre liggande gräsbevuxet markområde som har tillkommit genom utvidgning av residensets tomt. Hela denna yta gjordes om år 2010 och nyttjas som landshövdingens privata trädgård. Växtligheten på terrassen härrör till stor del från 1990-talet och består av planteringar av perenner, fruktträd och buskar.

Det statliga byggnadsminnet Härnösands residens med byggnaderna markerade.